

*Махачашвілі Р. К.,**доктор філологічних наук, доцент,**завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства**Інституту філології**Київського університету імені Бориса Грінченка**Білик К. М.,**викладач,**аспірант кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства**Інституту філології**Київського університету імені Бориса Грінченка*

ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЛІНГВІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗАГОЛОВКІВ ТЕКСТІВ НОВИН У СУЧАСНОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Анотація. В епоху розвитку інформативних технологій надзвичайно збільшилась кількість джерел інформативності суспільства. Їхньою метою є не лише передача новини, подання найповнішої картини того, що відбувається у світі, а й привертання уваги населення до подій, частково вплив на їхню свідомість, формування бачення. Стаття присвячена розгляду, аналізу функціональних і лінгвістичних аспектів заголовків сучасного французького медіатексту на прикладі статей французького видання “Le Parisien”. Ефективність газетного тексту багато в чому визначається його заголовком. Заголовок варто визначати як компонент тексту, тісно пов’язаний з іншими компонентами цієї системи, що має стилістично сильну позицію, називає текст і дає первинну інформацію про нього. Актуальною складовою частиною ознайомлення із заголовками газетних статей є розвиток здатності філолога зрозуміти значення, вкладене у висловлення співрозмовником. За допомогою інструменту системи “Sketch Engine” було здійснено дистрибутивно-статистичний аналіз корпусу текстів.

Вагому роль у лінгвістиці посідає процес вивчення лексики, процедура аналізу змін, характер уживанням запозичень, позиція слів у реченні тощо. Під час дослідження текстів новин чи заголовків у системі “Sketch Engine” створюється спеціальний тематичний корпус із метою детального аналізу лексичних змін у тексті. Система “Sketch Engine” являє собою корпусний менеджер, який працює з морфологічно розмічених корпусом. Однією з функцій “Sketch Engine” є формування частотних списків лексичних одиниць, які входять у корпус, ці частоти характеризують лексичний склад мови і допомагають виявити лексико-семантичне поле корпусу. У зібраному корпусі заголовків, наприклад політичного спрямування, налічується 145 заголовків, які містять 9 190 знаків без пробілів, або ж 1 806 слів. Основними лексичними одиницями є сталі вирази, окремі леми та тезауруси відповідної предметної сфери. Вироблення автоматичних методів аналізу колокацій – важливий чинник для якісного корпусно-лінгвістичного дослідження спеціалізованої термінології заголовків новин газет за березень 2021 року.

Ключові слова: корпус, газетні заголовки, засоби масової інформації, функціональні особливості заголовків, стисла інформація, аналіз, тезаурус, колокація.

Постановка проблеми. У час інформаційної доступності зростає кількість видань, які представляють читачам картину світу, актуальні події та питання, які викликають зацікавленість і активізують дискусію щодо запропонованих тем. У сучасних конкурентних умовах кожне видання має виборювати право з’явитися на перших шпальтах газет. Значна увага редакторами, авторами видань приділяється заголовкам новинних повідомлень, адже завдяки цій важливій складовій частині читач має змогу уявити, яким може бути корпус тексту новини, проаналізувати актуальність тематики для нього як для споживача. Тому заголовок у газеті, який відповідає вимогам атрактивності, емоційності, яскравості, виразності подачі інформації, привертання уваги читачів та збудження їхнього інтересу до тексту, набуває особливого значення.

Заголовки статей, рубрик, новинних повідомлень у медіадикурсі є однією з найпоширеніших форм передачі стислої інформації. Щодо сприйняття реципієнтами інформації варто зазначити, що воно різниться.

Газетний заголовок як об’єкт лінгвістичного дослідження почав інтенсивно вивчатися на межі 50–60 рр. ХХ ст. Різним аспектам вивчення заголовків присвятили свої роботи: Н.А. Веселова [1], Н.М. Разінкіна [2] (функціональні особливості заголовків). Серед перших сформулював визначення терміна «заголовок» Т. ван Дейк [3]. Ефекти в читачському сприйнятті заголовків досліджували Є.О. Лазарева [4], Ю.В. Верещинська [5] й інші.

Проблему функціонально-лінгвістичних аспектів дослідження особливостей заголовків текстів новин у сучасному французькому медіадикурсі, зібраних у корпус та проаналізованих через програму “Sketch Engine”, вивчають такі науковці, як: В.П. Захаров [6], Ю.І. Дем’янчук [7], А. Kilgarriff [8]. Також із 2019 р. її досліджують Р.К. Махачашвілі та К.М. Білик, які входять до складу дослідницької групи для реалізації міжнародного науково-дослідного проекту «Європейська лексикографічна система ELEXIS» [9], відповідно до угоди між Інститутом філології Київського університету імені Бориса Грінченка та Інститутом Йозефа Стефана (Словенія) вивчають специфіку роботи з корпусом “Sketch Engine” [10].

Водночас проблема функціонально-лінгвістичних аспектів особливостей заголовків текстів новин у сучасному французькому медіадискурсі залишається малодослідженою.

Мета статті – виокремити та проаналізувати лінгвістичні аспекти на прикладі корпусу текстів новин французького періодичного видання “Le Parisien”, визначити відмінності між функціями заголовків новин.

Завдання статті такі: виявити та зазначити функціональні аспекти заголовків текстів новин французького періодичного видання “Le Parisien” за березень 2021 р.; визначити лінгвістичні особливості заголовків текстів новин у сучасному французькому медіадискурсі за допомогою інструменту корпусних даних “Sketch Engine”.

Виклад основного матеріалу. Поняття заголовку досліджувалось науковцями з різних позицій: крізь питання функціональних, структурних, лексичних, граматичних особливостей тощо. Н.М. Разінкіна в дослідженні функціональних аспектів заголовків вказує на те, що заголовок – це «гранично стисле і влучне висловлення головної ідеї твору» [2, с. 24].

Д.А. Качаєв характеризує заголовок як «виділений графічно потенційно згорнений знак тексту, виражений вербальними і невербальними засобами мови, у якого автосемантичність є відносною; є абсолютно початковим, єдиним для тексту елементом, що іменує або характеризує текст, прогнозує зміст, інтерпретує текст, інформує про його додаткові сенси» [11, с. 75].

Є.О. Лазарева стверджує, що заголовок – це цілісна одиниця мовлення, що стоїть перед текстом; є назвою тексту, яка вказує на його зміст і відокремлює цей відрізок мовлення від інших [4].

Під час проведення функціонального аналізу заголовків газетних текстів вважаємо за необхідне звернути увагу на те, що з досліджень Є.О. Лазаревої «заголовок експлікує певну інформацію про зміст публіцистичного / інформаційного твору / тексту. Водночас заголовки газетної шпальти, газетного номера мають емоційне забарвлення, збуджують читачий інтерес, привертають увагу» [4]. На підтвердження думки Є.О. Лазаревої Ю.В. Верещинська визначає, що «газетний заголовок – це особливий різновид медіатекстів, який складається з одного або декількох речень, що називають газетний матеріал і передують основному тексту статті й відображають його основну тему» [5].

Отже, заголовки належать до найважливіших елементів оформлення газети, оскільки керують увагою читача, допомагають швидко ознайомитися з випуском газети, отримати уявлення про зміст матеріалів, виокремити головний посил від автора статті. Від характеру й оформлення заголовків залежить бажання читача ознайомитися з матеріалом.

До того ж, як зазначає Є.О. Лазарева, значення заголовка різноманітні, адже він розташовується за межами тексту і виконує самостійну функцію, передає основну тему й ідею матеріалу; виступає елементом тексту, містить основну інформацію про подальші події, які висвітлені у статті.

За основу класифікації функцій заголовків беремо дослідження науковця Н.А. Веселової, згідно з якою заголовки новин набуватимуть таких функцій, як:

– **графічно-видільна** (виокремлення заголовка від основного тексту через використання більшого шрифту, риторичних запитань чи цитувань для залучення читачів до прочитання матеріалу);

– **номінативна (називна)** (дозволяє ідентифікувати подію, яка відбулась);

– **інформативна** (має на меті донесення інформації про подію, яка відбувається, наголошує на місці, часі, однак не висвітлює подробиць);

– **атракативна** (заохочує читача до прочитання статті);

– **спонукальна** (дозволяє активізувати увагу читача до подальших дій і аналізу прочитаного);

– **експресивна** (містить авторське ставлення до події через використання емоційно забарвлених слів, містить цитування) [1].

Пропонуємо розглянути більш детально функціональні аспекти на прикладах заголовків текстів новин французького періодичного видання “Le Parisien” [12].

Використання графічно-видільної функції маємо змогу простежити в таких прикладах.

Автор заголовка “*Reconfinement: une attestation de déplacement «imparfaite» qui vire au couac*” [12] Christophe Goudaillier зацікавлює необхідним паспортом водія, який має бути в кожного, хто пересувається транспортом містом у період карантину, однак інформація для водіїв щодо їхнього пересування містом взята в лапки для збудження інтересу до прочитання матеріалу.

А в заголовку ““*Quel champion, quel panache!*”: la joie de Luc Alphand après le sacre d’Alexis Pinturault” [12] Cyril Simon зацікавлює цитатою Люка Альфонда із Твіттера, акцентує увагу на грандіозності перемоги.

З номінативною функцією пропонуємо ознайомитися в заголовку “*Japon: puissant séisme de magnitude 6,9 dans le nord-est du pays, l’alerte au tsunami levée*” [12], де автор Ch. G. разом з асоціацією L’AFP інформує про сильний землетрус за шкалою 6,9, який стався в Японії.

А от рубрика «Надзвичайні новини» не менш чітко демонструє номінативну функцію, у заголовку “*Disparition de Magali Blandin : l’inquiétant scénario criminel*” [12] Zoé Lauwereys, Solenne Durox та Vincent Gautronneau наголошують на зникненні Магалі Бландін із дивним кримінальним сценарієм.

Заголовок “*Seine-et-Marne: 14 000 parfums de luxe volés, 11 personnes arrêtées*” [12], представлений газетою “Le Parisien”, відображає інформативну функцію, надає дані щодо кількості викрадених розкішних парфумів та результатів відкриття кримінального впровадження.

Matthias Galante в заголовку представляє два основні інформативні аспекти – місце події та предмет обговорення: “*A Nice, des galets sous étroite surveillance*” [12].

Атракативна функція, яка відображається в заголовках, простежується в таких прикладах.

Агентство Франс Прес – французька інформаційна агенція AFP ознайомлює з публікацією “*Et maintenant, une version d’Instagram pour les enfants?*” [12], де немає конкретизації та деталізації місця події, наслідків тощо, однак у цьому прикладі простежується незавершене або риторичне питання, що заохочує читача до подальшого, більш детального ознайомлення з інформацією.

А Céline Carez не окреслює обставини, за яких була вбита жінка собакою “*Femme tuée par un chien à Paris: son fils, propriétaire du malinois, dans le viseur de la police*” [12], і дізнатися подробиці можна, якщо перейти до прочитання основного тексту.

Проте не варто залишати поза увагою і заголовки тих статей, які змушують читачів поміркувати щодо прочитаного.

Автор статті Miguel Medina разом з асоціацією AFP та командою L'équipe de Code source демонструють у заголовку актуальні питання щодо нової вакцини AstraZeneca **“Comment le vaccin d'AstraZeneca en est arrivé là? L'histoire d'un doute”** [12], а в час пандемії люди будуть з азійотажем відкривати новини із заголовками, у яких міститься інформація щодо порятунку від вірусу.

Експресивна функція простежується в заголовку статті E. Marnette **“C'est l'hécatombe”: l'école maternelle de Gournay désertée à cause du Covid”** [12], де йдеться про дитячі садочки, які знову будуть спустошені у зв'язку з новими карантинними обмеженнями, про що можна дізнатись, якщо прочитати текст статті.

Після ознайомлення з дослідженням Є.І. Турчинської щодо функціональних аспектів заголовків варто зазначити, що незалежно від жанру та стилю тексту заголовок виконує три основні функції:

- 1) проінформувати споживача про характер та жанр тексту;
- 2) надати більш детальне розкриття тексту;
- 3) спонукати читача ознайомитися з текстом [13, с. 52].

У процесі дослідження заголовків новинних текстів значне місце приділяємо розділовим знакам. Так, наприклад, М.А. Шостак зазначає, що саме розділові знаки відображають емоціональне тло і привертають увагу читачів [14]. Маємо можливість більш детально ознайомитися зі значенням і прикладами використання розділових знаків у заголовках на основі новин французького видання “Le Parisien”.

1. Знак оклику передає гнів, роздратування, обурення, заклик до важливої інформації, інколи радість. Marcelo Wesfreid у заголовку **“Vaccination anti-Covid : ce week-end, au gouvernement, c'est tous sur le pont!”** [12] інформує читачів про те, що Уряд Франції у вихідні отримав вакцину проти розповсюдження захворювання COVID-19.

2. Знак питання може мотивувати до роздумів над важливими питаннями, інколи звучати риторично, навіть іронічно. N. Ve. демонструє в заголовку **“Bientôt un reconfinement?”** [12] своє невдоволення локдауном. Заголовки з такими закликами привертають увагу дорослої аудиторії, яка зацікавлена промовою прем'єр-міністра Франції Жана Кастекса.

3. Використання двокрапки та лапок мають схожі функції – роблять заголовок більш виваженим і помітним, привертають увагу до місця, де відбуваються події. Здебільшого використовується після позначення локації, часового проміжку або ж прізвища відомих особистостей, після яких далі в лапках є можливість побачити цитування на них. Так, Julie Cloris у заголовку **“Ardennes: une femme et un nourrisson meurent dans un incendie”** [12] інформує про те, що в місті Арденн жінка та немовля загинули внаслідок пожежі, врятувати їх не вдалось, атрактивну функцію простежуємо в акцентуванні на локації події та жертви.

Також двокрапка використовується зазвичай після інформації про вбивство, насилля, аварії літака тощо, а після даного розділового знаку наведено уточнення або питальне речення, так, Nicolas Berrod та Ludwig Gallet у заголовку **“Reconfinement, restrictions, vaccins : ce qu'il faut retenir des annonces de Jean Castex?”** [12] пропонують актуальні питання, з яких починається заголовок, – ще один карантин, обмеження, вакцинування, що ж стосовно цього скаже Жан Кастекс у наступних виступах, на що можна очікувати?

У заголовку **“Adolescent tué à Bondy : les deux suspects mis en examen et placés en détention provisoire”** [12] Maëlys Dolbois подає заключну частину статті, де є можливість простежити, що сталося внаслідок події, яка кількість жертв, чи затримані злодії чи вбивці, вона ідентифікує одразу дві події – убивство підлітка в Бонді й арешт двох підозрюваних у скоєнні злочину, нині вони під вартою.

Водночас лапки використовуються в цитуванні політиків, однак іноді в заголовки вставляють запозичені слова або ж цілі уривки англійською чи іншими мовами, які теж виокремлюються лапками в реченні, оскільки прирівнюються до цитування.

Marcelo Wesfreid починає заголовок з акцентування уваги на особі, якій належить цитоване висловлювання, тобто президенті Франції, який закликає триматись разом і подолати всі негаразди: **“Vœux d'Emmanuel Macron: “Ensemble, nous en sortirons encore plus unis””** [12].

4. Трикрапки можна простежити тоді, коли речення незавершене, у заголовку надається мало інформації, що і спонукає читача ознайомитись із матеріалом більш детально. Також у такій формі пропонується вдумливе ознайомлення з інформацією, або ж можливість сформулювати власну позицію. Інколи такі статті не мають чіткого висновку або ж завуальовані, змушують читача поміркувати про закінчення прочитаного.

Olivier Beaumont, Pauline Théveniaud та Marcelo Wesfreid засвідчують, що карантин очікується, які ж будуть обмеження? **“Covid-19: le reconfinement attendra <...>”** [12]. У статті із заголовком такого типу зазвичай не надається точна інформація, а частіше наявні припущення авторів, їхнє власне бачення ситуації.

Отже, робота над заголовком для автора статті є важливою складовою частиною його праці. Заголовок зазвичай пишеться в теперішньому часі, однак більша частина його інформації, тобто корпус статті в газеті, розповідає про події в минулому. Варто уникати банальних, простих, нецікавих заголовків, але й вкластись у ліміт кількості слів, адже від усіх чинників, які має врахувати автор, залежатиме рейтинг статті.

Актуальним залишається також дослідження лінгвістичних аспектів. Для дослідження лінгвістичних аспектів заголовків текстів новин французької газети “Le Parisien” було обрано 145 заголовків тематики “Politique” (Політика) за березень 2021 р., які містять 9 190 знаків без пробілів, або ж 1 806 слів [12]. У процесі корпусного дослідження за основний інструмент було обрано систему “Sketch Engine” [10].

Система “Sketch Engine” оперує поняттям «лексичних портретів» (word sketches), які фіксують лексичну і граматичну сполучуваність лексичних одиниць. На основі морфологічно розміченого корпусу система формує списки слів, у яких міститься інформація про їхню «лінгвістичну структуру». Результат роботи програми представлений найбільш частотними / стійкими словосполученнями, які класифікуються за типами відповідно до лексикосинтаксичних шаблонів граматики.

Інструмент “Sketch Engine” налічує низку спеціальних інструментів: «Тезаурус» (Thesaurus) для побудови тезауруса; «Кластеризація» (Clustering) – групування одиниць тезауруса у кластери / лексико-семантичні групи; «Диференціація» (Sketch diff) – виявлення подібностей та відмінностей у сполучуваності для пар слів; «Колокація» (Collocations) – автоматичне виявлення колокацій; «Лексичні шаблони» (Word sketch) – виявлення колігацій (колокації, обмежені синтаксичною моделлю). Усі вони різними способами виявляють

семантичний зв'язок між термінами, відстежують їх у заданому корпусі. Також висвітлюється список із зазначенням частоти кожної колокації в корпусі, значення зв'язку між ключовим словом і колокацією [6; 7; 8; 10].

Робота з корпусним менеджером дозволила здійснити пошук даних із заданої тематики й отримати статистичні дані. У результаті використання корпусів отримали не лише аналіз лексичних одиниць в корпусі тексту, а й інформацію щодо частоти словоформ, лексем, граматичних категорій, варіантів сполучуваності лексем у реченні, вилучено колокації зі стійких термінологічних виразів.

У процесі дослідження заголовків політичних новин на основі корпусу текстів виокремили для аналізу лему «Macron» (Макрон). Був завантажений текстовий матеріал, який налічував 2 019 токенів, 1 631 слово. Результати пошуку «Macron» продемонстрували, що саме ця лема займає 1,83% корпусу, частота вживання цього слова демонструє показник 36, серед мільйонів токенів лема «Macron» трапляється 18 301,98 раз.

Більш детально проаналізуємо складники, які виокремлюють із корпусу стійкі вирази із заданою лемою. Одним із таких розділів є «Word Sketch», який пропонує задати до пошуку лему, яка нас цікавить, попередньо обирати власний корпус текстів або ж автоматично створений, запропонований програмою. Інструмент «Word Sketch» формує список найбільш стійких співвіднесень (рис. 1, 2).

Рис. 1. Типи зв'язків в корпусі для слова «Макрон»

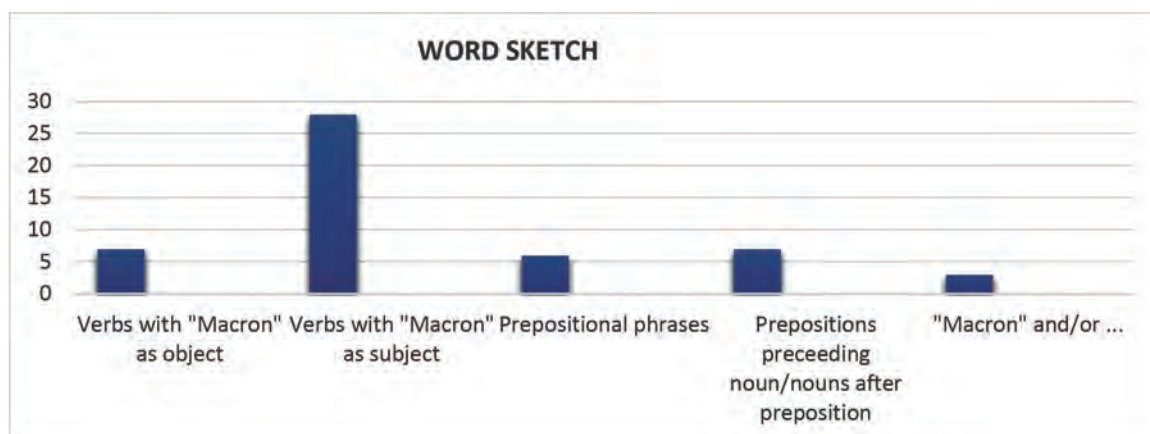

Рис. 2. Частота використання лема «Макрон» у стійких виразах

Розглянемо детальніше частоту вживання лема «Макрон» у стійких виразах або у зв'язку з іншими членами речення (рис. 2).

Перша позиція, яку пропонує інструмент, є «*verbs with "Macron" as object*», тобто система пропонує розглянути ті дієслова, які розташовані біля лема «Макрон», яка в реченні виступає додатком. Під час проведення аналізу поданих нижче прикладів варто зауважити, що здебільшого у французькій мові перед додатком уживається прийменник «de». Налічується 7 прикладів із завантаженого нами корпусу.

Автор статті Marcelo Wesfreid інформує в заголовку, що в тексті читач має змогу ознайомитись із промовою Е. Макрона, яка була напередодні конференції із Ж. Кастексом: «*Covid-19 en Ile-de-France: des pistes de Macron dévoilées avant la conférence de Castex?*» [12].

Друга позиція представляє запит із пошуку слова «Макрон», який виконує функцію підмета (*verbs with "Macron" as subject*). З огляду на те, що «Макрон» – це власна назва, перед словом у реченнях не використовується прийменник. У корпусі налічується 28 прикладів використання лема в ролі підмета.

Marcelo Wesfreid інформує в заголовку «*Covid-19: Macron veut un nouveau "monsieur déconfinement"*» [12] щодо пошуків президентом відповідальної особи, яка контролюватиме стан виходу з карантинних обмежень.

У наступних статистичних даних простежимо, що лема у зв'язку із прийменниками налічує 6 прикладів, серед яких 4 з використанням прийменника «à», по одному прикладу із «sur» та «en». Останню позицію займає в діаграмі зв'язок лема зі сполучником «et», за нашими спостереженнями, прослідковуємо це в заголовках, де йдеться про Е. Макрона й інших політиків або коли автори мають на меті наголосити на тому, що у статті буде цитування президента. Розглянемо на двох прикладах, запропонованих авторами Olivier Beaumont, Pauline Théveniaud, Marcelo Wesfreid і асоціацією L'AFP: «*Relation franco-américaine: climat, Covid-19 <...> ce que Biden et Macron se sont dit au téléphone*», «*Emmanuel Macron et la crise sanitaire: l'histoire du président devenu chef de "guerre"*» [12].

Висновки. Отже, аналіз наукових досліджень дозволив з'ясувати, що заголовок – це невід'ємна і важлива частина тексту, з якою першочергово читач стикається і яка справляє на нього враження, він розташований перед основним текстом і містить інформацію про місце, час та коротко про саму подію. Тому від характеру й оформлення заголовків залежить імідж

газети чи журналу, а також вплив тієї чи іншої публікації на читача: змістовну статтю з неправильно вибраним заголовком не помічають, тоді як досить посередня стаття може завоювати популярність завдяки своєму яскравому, виразному заголовку. Заголовки належать до найважливіших елементів оформлення газети, бо вони керують увагою читача. Вони допомагають читачеві швидко ознайомитися з номером, отримати уявлення про зміст матеріалів, вибрати найголовніше і цікаве. Отже, заголовок – важливий елемент текстової публікації.

Серед основних функцій заголовків текстів новин на матеріалі французького періодичного видання “Le Parisien” є такі: графічно-видільна (містить риторичні запитання, цитування), номінативна (ідентифікує подію), інформативна (містить зазвичай інформацію про часові та локальні ідентифікатори), атрактивна (може містити незакінчені речення, які будуть супроводжуватись використанням розділового знака трикрапки, який збуджуватиме інтерес у читачів до прочитання тексту статті), спонукальна (активізує увагу читача до подальших дій і аналізу прочитаного), експресивна (наявне використання лапок, експресивно забарвленої лексики, придуманих автором статті сталих виразів).

Лінгвістичні аспекти дослідження на основі інструменту корпусних даних “Sketch Engine” під час аналізу лема «Макрон» ілюструють, що ця лема займає 1,83% завантаженого корпусу, частота вживання цього слова демонструє показник 36, серед мільйонів tokenів лема «Макрон» трапляється 18 301,98 раз. Щодо частоти використання лема «Макрон» варто зазначити, що вона вживається у стійких виразах або ув позиції з іншими членами речення. Найвищі показники отримано з використання лема в ролі підмета, налічується 28 прикладів. Найнижчі показники зафіксовано в позиції лема зі сполучником “et” (укр. «і»).

Водночас варто зазначити, що у створенні заголовків важливою складовою частиною є використання розділових знаків, які відображають позицію автора та сприяють встановленню контакту «автор – читач».

Перспективу подальших пошуків убачаємо в аналізі застосування запозичень у заголовках текстів новин. Саме тому зміни у словниковому складі мови не залишаються поза нашою увагою.

Література:

- Веселова Н.А. Заглавие литературно-художественного текста : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.06. Тверь, 1998. 24 с.
- Разинкина Н.М. Функциональная стилистика английского языка теория и практика : учебное пособие. Тюмень : ТюмГНГУ, 2012. 88 с.
- Ван Дейк Т.А. Медиако́нтент: междисциплинарное исследование новостей как дискурса. *Филология*. 1991. № 5. С. 17.
- Лазарева Э.А. Заголовок в газете : учебное пособие для студентов-журналистов. Свердловск, 1989. С. 96.
- Вершинская Ю.В. Заголовки газетных статей в аспекте медиалингвистики (на материале испанского языка). *Филологические науки в Московском государственном институте международных отношений* : сборник научных трудов. 2007. № 28 (43). С. 17–25.
- Захаров В.П. Тезаурус по корпусной лингвистике. *Информационные технологии и письменное наследие. El'Manuscript-10* : материалы Международной научной конференции, г. Уфа, г. Ижевск, 28–31 октября 2010 г. Уфа : Вагант, 2010. С. 95–98.
- Дем'ячук Ю.І. Програмне забезпечення для виділення колокацій (на прикладі військових термінів НАТО). *Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Філологія»*. 2016. Вип. 15. С. 70–77.
- The Sketch Engine: ten years on / A. Kilgarriff et al. *Lexicography ASIALEX*. Czech Republic. 2014. № 1. P. 7–36.
- Elex.is. URL: <https://elex.is/> (дата звернення: 12.03.2021).
- Sketch Engine. URL: <http://www.sketchengine.co.uk> (дата звернення: 12.03.2021).
- Качаев Д.А. Социокультурный и интертекстуальные компоненты в газетных заголовках (на материале российской прессы 2000–2006 гг.) : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Ростов-на-Дону, 2007. 75 с.
- Le Parisien. URL: <http://www.leparisien.fr> (дата звернення: 12.03.2021).
- Турчинська Е.І. Соотношение заголовка и текста в газетно-публицистическом стиле (на примере заголовков передовых статей газеты «Юманите»). *Сборник научных трудов Московского государственного педагогического института иностранных языков имени М. Тореза*. 1984. Вып. 234. С. 134–146.
- Шостак М.А. Сочиняем заголовок. *Научно-исследовательский институт механики Московского государственного университета. Серия «Журналистика»*. 1998. № 3. С. 13.

Makhachashvili R., Bilyk K. Study of the functional and linguistic aspects of “breaking news” headlines in the contemporary French mediadiscourse

Summary. In the era of the development of informational technology, the number of sources of informatization within society has increased enormously. Their purpose is not only to transmit news, present the most complete picture of what is happening in the world, but also to attract the attention of the population to the events, in part, to influence their consciousness, to form a vision. The article is devoted to the analysis of functional and linguistic aspects of modern French media text headlines on the example of articles of the French edition “Le Parisien”. A newspaper text’s effectiveness is largely determined by its title. The title should be defined as a component of the text, is closely related to the other components of this system, occupies a stylistically strong position, names the text and provides preliminary information about it. In getting to know the headlines of newspaper articles, a relevant component is to develop the philologist’s ability to understand the meaning implicit in the expression of the interlocutor. A distributive-statistical analysis of the corpus of texts was carried out with the help of the tool “Sketch Engine” system.

A significant role in linguistics is taken by the process of studying the vocabulary, the procedure of analyzing changes, the nature of the use of loanwords, the position of words in a sentence, and so on. During the study of news texts and headlines, “Sketch Engine” creates a special thematic corpus in order to analyze in detail the lexical changes in the text. “Sketch Engine” is a corpus manager that works with a morphologically marked corpus. As one of the “Sketch Engine’s” functions, it generates frequency lists of the lexical units in the corpus. These frequencies characterize the lexical composition of the language and help to identify the lexical and semantic field of the corpus. The assembled corpus of headings, for example, political direction, contains a total of 145 headings, which include 9 190 symbols without spaces or 1 806 words. The main lexical units are established expressions, individual lemmas, and thesauri of the corresponding subject area. The development of automatic methods of collocation analysis is an important factor for the qualitative corpus-linguistic study of specialized terminology of newspaper news headlines for March 2021.

Key words: corpus, newspaper headlines, media, functional features of headlines, summary information, analysis, thesaurus, collocation, pragmatics.